

Але кажучи про мусульманське право треба враховувати, що ця система зазнала різних якісних змін у різних країнах. Нині діюче право в таких суб'єктах РФ, як Республіка Дагестан, Республіка Чечня буде помітно відрізнятися від правової системи у Судані або Іраку. Тому не можна ігнорувати факти відмінності та розповсюдження мусульманського права. Найменш впливове воно в деяких країнах Африки, Азії та республіках, що входять до складу Російської Федерації. А найбільш помітний вплив воно має у країнах Аравійського півострову та країн Персидської затоки.

Розглядаючи факт соціальної обумовленості, при оціненні позицій мусульманського права не варто забувати і про той факт що у різних країнах Сходу, державні системи по різному відчувають на собі вплив Ісламу [4, с. 4].

Як висновок, можна зазначити, що мусульманське право є унікальним поєднанням незмінності та гнучкості. Ці два явища не суперечать один одному. При своїй незмінності мусульманське право дає широкі можливості щодо виконання традицій, складання договору, та багато іншого, що не змінить сутності самого права. Якщо повільне витиснення мусульманського права як самостійної, повноцінної правової системи призведе до зникнення цілої культури та її спадщини. Осередки релігії мусульманства залишаться, але вони будуть існувати у формі замкнутого товариства. Ізольованість один від одного призведе до докорінної зміни розуміння культури та традицій Ісламу.

Література

1. Сюкияйнен Р.Л. Мусульманское право. Вопросы теории и практики. Москва. 1986. 237 с.
2. Товсултанов С.А. Проблемы в понимании Мусульманского права. *Северо-Кавказский юридический вестник*. 2016. № 4. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/problemy-v-ponimanii-musulmanskogo-prava>.
3. Алексеев С.С. Теория государства и права. Учебник для ВУЗОВ, 3-е издание, 2005 г., 458 с., URL: <https://www.twirpx.com/file/866865/>.
4. Цмай В.В. Історія церковних відносин. *Історія держава і право* 2005. № 1.
5. Закони Шариату. URL: <https://islam-today.ru/sharia/>.

Яценко Катерина Володимирівна

студентка юридичного факультету

Науковий керівник – к.ю.н., доцент Наливайко О.І.

(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

АДВОКАТУРА В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ

Конституція України закріплює, що кожен громадян має право на правову допомогу. Так, актуальність цієї теми зумовлюється тим, що право на захист є одним із невід'ємних прав людини, яке повинно гарантуватися саме державою щоб забезпечити особі належний рівень правової допомоги. У правовій допомозі найвагомішу роль відіграє адвокатура, оскільки саме вона згідно зі ст. 59 Конституції України діє для забезпечення прав на захист від обвинувачення й надання правової допомоги при вирішенні справ у судах та інших державних органах і виступає важливим правовим інститутом.

Стаття про адвокатуру міститься у розділі II Конституції України «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина», характерною рисою є діяльність яка спрямована на допомогу державі у виконанні певних функцій, визначених Основним Законом. До головних обов'язків держави згідно зі ст. 3 Конституції України належить утвердження і забезпечення прав і свобод людини.

Без сумніву, конституційне призначення адвокатури значно вужче громадянської потреби в ній, оскільки зобов'язує адвокатуру діяти лише в напрямку забезпечення права на захист від обвинувачення та правової допомоги при вирішенні справ у судах та інших державних органах. Адвокатура у своєму розвитку пішла значно далі цих двох форм діяльності й сьогодні активно забезпечує надання правової допомоги суспільству не лише у цих сферах, а й у значно ширшій аудиторії. Однак якщо в науковій літературі зазначається, що саме адвокатура існує та діє для забезпечення права на захист від обвинувачення та надання правової допомоги, то очевидно, що в одній нормі обмежувати його не слід [1, с. 135].

Конституційний Суд України зазначає, що гарантування кожному права на правову допомогу в контексті ч. 2 ст. 3 та ст. 59 Основного Закону України покладає на державу відповідні обов'язки щодо забезпечення особи правовою допомогою належного рівня. Такі обов'язки обумовлюють необхідність визначення в законах України, інших правових актах порядку, умов і способів надання цієї

допомоги [2].

За ст. 64 Конституції України на правову допомогу ніхто не може бути обмеженим. А тому, здійснення правової допомоги засноване на дотриманні принципу рівності всіх перед законом та відсутності дискримінації за ознаками кольору шкіри, раси, релігійних, політичних та інших переконань. Також до принципів адвокатури можемо віднести ще й безоплатну допомогу, яка гарантується ст. 1 Законом України «Про безоплатну правову допомогу», що гарантує що держава частково або повністю надає допомогу за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів або інших джерел.

Аналізуючи сучасний стан діяльності органів адвокатури в Україні, на жаль, доводиться констатувати, що ті принципи, основні засади, на яких будується система адвокатури, хоча й закріплені в Основному законі та окремих нормативно-правових актах, проте, рівень реалізації цих положень залишає бажати кращого. Відповідно, на думку Г. Сенько, сьогодні існує потреба реформування системи органів адвокатури в контексті загальнодержавної правової реформи. Вирішення цієї проблеми обумовило потребу у пошуках принципово нового, системного підходу до визначення її структурно-функціональної будови, статусу та соціальної цінності загалом [3]. Отже, Закон України «Про безоплатну правову допомогу» є значним кроком вперед на шляху вдосконалення українського законодавства, й тому дуже важливо щоб й держава приймала активну участь у забезпеченні прав своїх громадян, у створенні матеріальних, організаційних, соціальних, політичних та інших умов для найповнішого використання людиною своїх прав і свобод.

Також до законодавства України необхідно внести відповідні зміни, адже зараз надавати правову допомогу можуть не лише адвокати, але й інші особи, які мають на це право. На жаль, серед них зустрічаються особи, які за відсутності необхідної кваліфікації та юридичної освіти, отримуючи свідоцтво на зайняття підприємницькою діяльністю, вписали додатковий пункт «Правові послуги» і тим самим отримали легальну можливість представляти інтереси клієнтів у судах [4]. Але, це буде мати негативний вплив, так як людина яка не має певної кваліфікації не може давати поради чи рішення спираючись лише до чинного законодавства, вона повинна розуміти і вміти прораховувати усе наперед щоб не виникало певних конфліктів, повинна мати практичний досвід роботи за нагальним питанням й змогла б чітко і доступно надати роз'яснення щодо положень законодавства, також необхідною умовою є професійне представництво інтересів заявника в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування та перед іншими особами, що доказує що людина без певних правових знань не зможе досягти успіху у вирішенні справ.

Отже, розбудова правової держави неможлива без належного функціонування правових інститутів діяльність яких полягає у захисті прав і свобод людини. А тому адвокатура створила собі репутацію надійного гаранта забезпечення прав і свобод людей, що заснована на дотриманні принципу рівності всіх перед законом й надання правової допомоги при вирішенні справ у судах та інших державних органах і виступає важливим правовим інститутом.

Література

1. Сафулько С. Українська адвокатура: в очікуванні вчорашнього дня / *Право України*. 2010. № 3. С. 133-136.
2. Нікітченко В.В. Адвокатура України в контексті забезпечення конституційного права людини і громадянина на захист і правову допомогу / *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2011. № 3. С. 225-231.
3. Сенько Г.М. Адвокатура в Україні на сучасному етапі розвитку / *Право*. 2009.